

Ιστορία των γυναικών, ιστορία του φύλου (19ος-21ός αι.): θεωρία, μεθοδολογία, αρχεία (ΙΠ1105, Α' εξάμηνο)

Οι επεξεργασίες της φεμινιστικής θεωρίας, της ιστορίας των γυναικών και της ιστορίας του φύλου έχουν συμβάλλει καθοριστικά στην ανανέωση των ιστορικών σπουδών διεθνώς.

Το σεμινάριο έχει σχεδιαστεί ώστε να παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες τη βασική κατανόηση του πεδίου της ιστορίας των γυναικών και του φύλου (μέσα από έννοιες, θεωρίες και προσεγγίσεις), ώστε να εξοικειωθούν με τις προκλήσεις της έρευνας στην ιστορία των γυναικών και του φύλου.

Το σεμινάριο έχει τρεις άξονες: α) την ιστορία των γυναικών και του φύλου με την ανάλυση των κύριων εννοιών και ιστοριογραφικών συζητήσεων, β) την ερευνητική μεθοδολογία για την ιστορία των γυναικών, με έμφαση στην έννοια του αρχείου, γ) την πραγματολογική προσέγγιση της παρουσίας των γυναικών στην Ευρώπη, κυρίως μετά τη γαλλική Επανάσταση, την ανάδειξη του φεμινιστικού κινήματος στο τέλος του 19ου αιώνα, τις πολιτικές και κοινωνικές διεκδικήσεις, την αργή πορεία εξόδου των γυναικών από τον ιδιωτικό και ημιδημόσιο ρόλο τους στο προσκήνιο των ευρωπαϊκών κοινωνιών.

Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν τα κυριότερα ιστορικά έργα της διεθνούς βιβλιογραφίας στην ιστορία των γυναικών και του φύλου, με έμφαση στο ευρωπαϊκό παράδειγμα (στις θεματικές των δικαιωμάτων, της συμμετοχής στην πολιτική και τη δημόσια σφαίρα, της οικογένειας, της εκπαίδευσης, της εργασίας, της βίας, της σεξουαλικότητας).

Κόσμοι της εργασίας: ιστοριογραφικές προσεγγίσεις, πηγές, μεθοδολογία (ΙΠ2203, Β' εξάμηνο)

Το μάθημα εξετάζει την ιστορική συγκρότηση της έννοιας της εργασίας στη νεότερη και σύγχρονη εποχή μέσα από διαφορετικές ιστοριογραφικές προσεγγίσεις. Από τις πρώτες θεωρητικές αναφορές στο βιομηχανικό τρόπο παραγωγής (Α. Smith, D. Ricardo) και μέχρι σήμερα, η εργασία-εμπόρευμα και εξάρτημα της αγοράς, αποκομμένη από τη φιλοσοφική διάσταση της ανθρώπινης δραστηριότητας που την ταυτίζει με την ίδια τη ζωή, καταλαμβάνει κεντρική θέση στο πεδίο της οικονομίας· όχι μόνο ως συντελεστής της παραγωγικής διαδικασίας, αλλά και ως μέτρο της αξίας των προϊόντων. Η επανένταξη της ανθρώπινης εργασίας στη φιλοσοφική της διάσταση από τον Κ. Μαρξ, η σύνδεση των εννοιών της εργασίας και της ελευθερίας, η ανάδειξη των κοινωνικών τάξεων και του ιδιαίτερου ρόλου της εργατικής τάξης έθεσαν την εργασία όχι πια μόνο στο προσκήνιο της οικονομίας, αλλά στο επίκεντρο των κοινωνικών και πολιτικών προβληματισμών των αιώνων που ακολούθησαν. Εστιάζοντας στις ποικίλες μορφές που έλαβε η εργασία ιστορικά το σεμινάριο θα αναδείξει τις διχοτομίες που διέπουν την έννοια: παραγωγική/«αναπαραγωγική» εργασία, ελεύθερη/καταναγκαστική, μισθωτή/άμισθη, σταθερή/ευέλικτη, σύγχρονη/παραδοσιακή κ.ο.κ., ακολουθώντας τις κύριες ιστοριογραφικές τάσεις και τις διαφορετικές θεωρητικές/μεθοδολογικές προσεγγίσεις που έχουν διαμορφώσει το πεδίο της ιστορίας της εργασίας από τον 19ο αιώνα έως σήμερα.

Ιστορίες πόλεων: Ευρώπη, Οθωμανική Αυτοκρατορία, Ελλάδα (ΙΠ3209, Β' εξάμηνο)

Το σεμινάριο εξετάζει την ιστορία και ιστοριογραφία για το αστικό φαινόμενο στη νεότερη και σύγχρονη εποχή, στην Ευρώπη, την Οθωμανική Αυτοκρατορία και την Ελλάδα.